

Maria Àngels Anglada

(Vic 1930 – Figueres 1999)

Va néixer Vic, ciutat que va marcar els primers anys de la seva vida. Filla d'un advocat vigatà, la gran de quatre germans, viu en un ambient familiar apassionat per la música. Precisament aquesta passió influirà l'autora tal com es reflecteix en alguna de les seves novel·les.

Ben entrada la joventut es va traslladar a Barcelona per estudiar a la Universitat coneguda aleshores com a "Central" (actualment Universitat de Barcelona). Es va llicenciar en Filologia Clàssica.

L'any 1961 es va traslladar a l'Alt Empordà, a Figueres, on va viure fins a la seva mort (abril 1999). Els primers anys, a Figueres, els va dedicar a la família i les seves filles.

Va ser traductora i traduïa textos del llatí i del grec al català. Va treballar amb diferents gèneres de l'escriptura com ara la poesia, la narrativa, la crítica literària i l'assaig literari. Col·laborà amb diferents publicacions com ara, Canigó, el Pont, Reduccions i 9 País de Figueres, on també va exercir l'ensenyament.

De les seves obres destaquen: *Memòries d'un pagès de segle XVIII* 1978 *Salvador Espriu en els seus millors escrits* 1974, *Les Closes* 1979 pel qual va rebre el premi Josep Pla l'any 1978, *Sandàlies d'escuma* 1985 llibre pel qual va rebre el premi Lletres d'or l'any 1985, *Columnes d'hores* que és un recull de la seva obra poètica des de 1965 a 1990, *El Violí d'Auschwitz* 1994 i a més dos llibres de relats sobre la mitologia grega adreçats a la gent jove.

Ha rebut també un seguit d'importants premis:

• Josep Pla 1978, per l'obra *Les Closes*

• Lletres d'Or 1985 per l'obra *Sandàlies d'escuma*

• Nacional de la Crítica 1985 per l'obra *Sandàlies d'escuma*

• Guardó–homenatge de l'Instituto Italiano di Cultura i Edicions Destino, 1989 per l'obra *Paisatge amb poetes*

• Prudenci Bertrana 1994 per l'obra *El violí d'Auschwitz*

• Octavi Pellissa de l'Editorial Empúries a projectes d'obres narratives pel recull de contes *Nit de 1911*

• Creu de Sant Jordi de la Generalitat de Catalunya

Fou també membre de l'AELC (Associació d'Escriptors en Llengua Catalana).

Què en pensen d'ella altres escriptors?

L'obra d'Anglada és particularment sòlida, tant des del punt de vista literari com humà. Tenia unes referències culturals profundes i de gran coneixement dels clàssics, així com una gran sensibilitat humana per explicar algunes tragèdies d'aquest segle. (**Vicenç Villatoro**, Avui, 24.04.1999).

Pertanyia a l'espècie d'escriptor més exigent, a la d'aquell que ho aposta tot per la qualitat, i això explica el caràcter tan concentrat de les seves obres. (**Àlex Susanna**, Avui, 24.04.1999)

Maria Àngels Anglada és un bon exemple que és possible ser una autora culta, humil i tenir un públic fidel i cada dia més nombros. (**Marta Pessarrodona**, Avui, 24.04.99)

El violí d'Auschwitz

Fitxa bibliogràfica

Anglada, Maria Àngels (2001) *El violí d'Auschwitz*

Columna edició, col·lecció columna jove núm. 96,

desena edició (juliol) (primera edició 1994, Barcelona

pàg. 127)

Argument

El llibre *El violí d'Auschwitz* de Maria Àngels Anglada, ens explica la vida d'un violer jueu al camp de concentració nazi d'Auschwitz, i ens parla de les seves condicions precàries de vida, fins que un dia en un dels concerts que celebraven els caps dels diferents camps, i en el que el Daniel, el violer, va assistir, un dels violins sonava malament, i quan els caps ja volien matar al violinista per que deien que feia sonar malament l'instrument, el Daniel digué que el problema no era el violinista, era que una petita esquerda a la part inferior del violí, fou aleshores quan el *Capo* s'adonà que el Daniel era un violer que n'entenia molt de violins i l'obligaren a construir un violí que tinguí un so perfecte (com un Stradivarius, digué el *Capo*) però ell no es pot imaginar el càstig que l'espera si no compleix bé l'encàrrec que li han obligat a fer.

Al cap de molts dies, molt esforç i molt patiment, l'acabà dins del termini de temps màxim que tenia per construir-lo, que val a dir que ell desconeixia. Només coneixien el metge del camp i Sauckel que com si d'una simple juguesca es tractés, s'apostaren una caixa de vins de Borgonya. Si en Daniel se'n surt, guanya Sauckel i en el cas contrari, guanya el metge i conseqüentment, perdrà la vida Daniel.

Quan el tingué acabat, és va celebrar un concert per veure si l'instrument complia els requisits, en el que el violinista i el violoncel·lista, van actuar de meravella interpretant la *Follia* d'Arcangelo Corelli. La gent del públic els va llençar unes quantes monedes com a premi per l'actuació que estaven fent. Un dels espectadors era una policia de la Wermacht, el violinista digué que li sonava i que pot ser era un músic famós, però quan tothom havia acabat de llançar monedes, la noia, els donà un bitllet que quan van obrir-lo per a veure de quant era, van poder apreciar que hi havia una nota a dins que deia: [p.111, Et trauré d'aquí]

Quan després d'un seguit de coses que encara succeeixen dins del camp de refugiats, el violinista és alliberat, en un concert, interpreten la mateixa peça que interpretà ell al camp d'Auschwitz, i a ell el so li sonava molt. En acabar el concert, la Regina (una de les integrants del <<Trio de Mitiliene>>) li va dir: [p.125, Miri's el

violí, oi que el reconeix? Sóc la Regina la filla del Daniel] el violinista i ella es van posar a parlar del Daniel i ella li comentà que havia sobreviscut a l'internament, però que havia mort feia ja uns quants anys. La Regina li regala el violí al violinista que fou company d'en Daniel a Auschwitz.

Aquesta és una història corprenedora que posa de manifest la dignitat i la capacitat de resistència d'una persona davant l'adversitat més terrible com era viure en les condicions infrahumanes en que es vivia en els camps de concentració dels nazis.

Tema

En aquest llibre se'ns vol reflectir com havien de viure les persones que no eren cristianes o de pell clara,... i sense la necessitat de les imatges podem veure que es vivia en unes condicions precàries i infrahumanes, en les que no només eren maltractats, sinó que també passaven gana i no cal recordar que eren allí per obligació i que a la mínima que fessin alguna cosa que a algun vigilant no li semblés bé, els matarien. En definitiva el tema ens vol mostrar les condicions de vida en un camp de concentració nazi.

Temps intern i temps extern

El temps extern és en l'època de la dictadura dels nazis, des del 1933 al 1945, que és quan Hitler era en el poder d'Alemanya, que cal recordar però que tot i ser una dictadura, Hitler es va guanyar les eleccions democràticament.

Pel que fa al temps intern, jo crec que tota la història de *el Violí d'Auschwitz*, succeeix en el període de un any, que ja és suficient com per veure les condicions i els tractaments infrahumans en els que es trobaven les víctimes del moviment nazi.

Personatges que surten als encapçalaments dels capítols

Dante Alighieri (Florència 1265 – Ràvena 1321)

En el conte a l'inici del Capítol II diu:

E vinc en lloc on tota llum és morta

És un poeta Italià, de família burgesa güelfa. Estudià a Florència. Una de les seves primeres obres fou *La Vita Nuova*, Estudià a la universitat de Bolonya, Fou membre del consell de cent.

Les seves obres més importants són:

- *El Banquet*
- *El cançonier*
- *Rime Petrosa*
- *La Vita Nuova*
- *La Divina Comèdia* (*La Comèdia*, originàriament)

La Divina Comèdia és una obra que canvia la literatura universal. És un pas per la vida de l'home. També és important, perquè demostra que a l'Edat Mitjana, coneixien obres greco-romanes. Per escriure emprava el Florentí, que és l'estàndard de l'Italí.

Andreu Febrer (Vic 1375 – Vic 1444)

Poeta català escrivent de la cancelleria. El 1438 participa en una creuada contra els moros. I n'escribí una

poesia relacionada amb això.

Es conserven 15 poesies líriques. L'any 1429, va traduir *La Divina Comèdia*, i això fou important perquè és la primera obra que es traduí d'una llengua romànica a una altra de romànica, del Florentí al Català.

Salm 106

En la primera pàgina del capítol III hi diu:

Sojornant en tenebres i a l'ombra de la mort

encadenats per la misèria i pel ferro.

Un salm és un càntic religiós dels antics hebreus.

Existeix també el *Llibre dels Salms* que és una col·lecció d'himnes religiosos dels hebreus i conté més de 150 himnes. Són de caràcter litúrgic, penitenciari,... Més tard es van incorporar al culte.

Agustí Bartra (Barcelona 1908 – Terrassa 1982)

Que en *el Violí d'Auschwitz* apareix en la primera pàgina del quart capítol en una cita que diu:

Qui gosa riure de les valls florides?

Freneu, freneu els cavalls enardits!

...

Per graons de silenci van pujant crits de mare

i el daurat gos de l'alba vol sucre de llurs ossos.

Però ells romanen allà baix!

Fou un poeta, novel·lista, traductor i dramaturg. Va ser un dels escriptors que es va haver d'exiliar a causa de la guerra civil espanyola. El 1940, amb l'escriptora Anna Murià, es van establir a Mèxic on l'autor es va dedicar a la traducció i va fer alguns viatges becats als Estats Units, que va alternar amb una intensa activitat literària com l'elaboració d'una *Antologia de la lírica nord-americana* (1951). L'any 1970 va tornar a Catalunya i es va instal·lar a Terrassa. D'entre les seves obres destaca la novel·la *Crist de 200.000 braços* (1968) i el recull poètic *Ecce homo* (1968).

Tradicionalment la poesia de Bartra s'ha relacionat amb la del nord-americà Walt Whitman. Però també va seguir les petges dels poetes romàntics alemanys com Novalis, Hölderlin i Rilke. Va ser distingit amb la Creu de San Jordi de la Generalitat de Catalunya.

Marià Manent (Barcelona 1884 – Barcelona 1988)

En *el Violí d'Auschwitz*, hi ha una cita que fa referència a ell, la que encapçala el capítol VI, tot i que la cita és de Emily Dickinson, l'esmena diu així:

El sofriment s'assembla a un gran espai:

recordar no podria

com començà, ni si hi ha hagut

sense ell només un dia

Manent fou un poeta, traductor, crític literari i autor de llibres de memòries. Format en el noucentisme, va fer derivar la seva poesia cap al simbolisme i la "poesia pura", publicada en cinc llibres entre 1918 i 1986 i recollida l'any 1989 a *Poesia completa*. Cal remarcar les traduccions (sobretot de lírica anglesa: Yeats, Thomas, Blake...), i les versions i interpretacions de poesia xinesa. Té especial interès el seu *Dietari*, redactat entre 1918 i 1981, el fragment més conegut del qual és *El vel de maia* (1975), premi Josep Pla 1974, corresponent al període de la guerra civil espanyola; la publicació íntegra del qual es troba en el primer volum de l'*Obra completa* (1999).

Les seves crítiques d'art i literàries, que destaquen per la finor intel·lectual, publicades en revistes i diaris d'abans i després de la dictadura franquista han estat recollides en volums com *Notícies d'art* (1981) o *Rellegint* (1987). Manent va maldar perquè cada un dels gèneres als quals es dedicava amb passió esdevingués complementari dels altres, el resultat és una obra literària molt homogènia.

El 1985 va ser distingit amb el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes.

JOSEP CARNER (Barcelona, 1884 – Brussel·les, 1970)

Que també té una cita amb el seu nom al capítol VII, aquesta, diu així:

Un temps, Iahvè, no fou la meva nit opresa

ni jo tirat de sobte a cap estrany camí

Carner és conegut com "el príncep dels poetes catalans". Renovador de la poesia, de la llengua i de la prosa. Va crear un nou estil de periodisme polític. Llicenciat en Dret i en Filosofia i Lletres, va ingressar a la carrera diplomàtica. Va exercir càrrecs a Gènova, San José de Costa Rica, Le Havre, Hendaia, Beirut, Brussel·les i París. Durant la guerra civil espanyola es va mantenir fidel a la República i no va tornar a residir mai més a Catalunya. El llibre de poemes *Els fruits saborosos* (1906) és considerat per la crítica com una de les fites del Noucentisme, moviment del qual Carner va ser capdavanter. La seva obra poètica va evolucionar cap al postsimbolisme, amb llibres com *Auques i ventalls*, *El cor quiet* i *Nabí*. Va destacar també com a traductor d'autors com Charles Dickens, William Shakespeare, Mark Twain, Arnold Bennett, Alfred de Musset, Jean de La Fontaine, Daniel Defoe i Lewis Carroll, entre d'altres. Amb només vint-i-sis anys, el 1910, va ser proclamat Mestre en Gai Saber en els Jocs Florals.

Virgili (Andes 70 aC. – Brindes 19 aC.)

En el llibre *el Violí d'Auschwitz* també hi apareix una cita seva en aquest cas al capítol VIII que hi diu:

Talment com als boscos, pel primer fred de la

tardor endutes cauen moltes fulles

Virgili fou un poeta romà conegut per la seva obra més destacada, *l'Eneida*.

Ha influït molt en escriptors europeus de més tard. Estudià literatura grega i romana.

Gràcies a la protecció de Caius Mecenes, Virgili es veié lliure de problemes econòmics i podia estudiar i treballar sense haver-se de preocupar de l'economia.

Durant la seva vida visqué a Nàpols.

La Eneida: Són les aventures dels personatges que apareixen a *La Odissea* de Homer que fugen de la guerra de Troia. Per això aquesta obra és important, perquè hi apareixen els personatges clàssics.

La Odissea: És la història d'Ulisses durant 10 anys per arribar a Ítaca on l'espera Penélope, la seva dona. Fou escrita per Homer.

Pla de l'expressió

El llibre *el Violí d'Auschwitz*, malgrat el context tant espantosament bàrbar, respira una gran sensibilitat. Les escenes de crueltat existeixen i fan que els lectors s'estremeixin, però l'escriptora les narra amb discreció.

Són també impactants els documents que apareixen a l'inici de cada capítol, que no són pas inventats, sinó reproduïts de documents autèntics.

Comentari personal

El llibre trobo que està molt bé per veure com s'havia de viure en èpoques no gaire llunyanes per pensar o ser diferent a algú altre, també està molt bé per reflexionar, de lo afortunats que som, que només per haver nascut 60 anys endarrere i 2000 km. més al nord, ara ja no seriem vius, ja que haguéssim sigut víctimes de la dictadura nazi.

Això si el llibre és molt bo ja que està molt ben explicat i narrat i coses tan dures i cruels com les que succeïen en aquells camps de concentració, les explica d'una manera més aviat suau. Trobo que ha estat una lectura encertada ja que ara, ja comencem a agafar consciència de les coses i ens adonem de certes crueltats.